

את גופו של הישראל לעבד], ומשום דאתי קניית הגוי את מטלטלי ישראל בקל וחומר מקניית הגוי את גופו של הישראל:

אם גופו של ישראל קני ליה בכסף, דכתיב [ויקרא כה נא] גבי ישראל הנמכר לגוי לעבד: "ישיב גאולתו מכסף מקנתו", ולמדנו שנקנה לו בכסף, ממונו של ישראל לא כל שכן שיקנה הגוי בכסף; כך הרי אי אפשר לפרש, שהרי:

ישראל מישראל יוכיחו, דאת גופו של הישראל קני ישראל אחר בכסף, ואילו את ממונו אין קונה ישראל מישראל אלא במשיכה.

אלא אמר אביי: בדיניהם שפסקה להם תורה, שנאמר בפרשת אונאה: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את אחיו", ולכך אמר הכתוב "לעמיתך" כדי ללמד: לעמיתך אתה מוכר את מטלטליך במשיכה, הא לגוי אתה מוכר בכסף.

ומקשינן: ואימא בא הכתוב לומר: לעמיתך אתה מוכר במשיכה, ואילו לגוי כלל לא

שאת גופו של הגוי קונה ישראל באחת, ואילו את ממונו בשתים!?

ואכתי מקשינן: מנין לפרש שהישראל קונה מן הגוי בכסף דוקא ולא במשיכה, והרי: אימא "מיד עמיתך" במשיכה ולא בכסף, ואילו מיד הגוי או בהא או בהא [או בכסף או במשיכה]?! (8)

ומשינן: משמע גוי דומיא דעמיתך:

מה מיד עמיתך בחדא [בקנין אחד בלבד הוא קונה], אף מגוי נמי בחדא [בקנין אחד הוא קונה], ובהכרח בא הכתוב לומר שמישראל קונה דוקא במשיכה, ומן הגוי דוקא בכסף.

אמר מר:

וגוי שנתן מעות לישראל בבהמתו, בדיניהן! ואף על פי שלא משך, קנה, ופטור מן הבכורה.

שואלת הגמרא: מאי "בדיניהן"?

אילימא בדיניהן דגופיה [בדין שקונה הגוי

בד"ה גרסינן], וכיון שדין יד וחצר כמו משיכה היא, אם כן לפי מה שרצתה הגמרא לומר דמגוי אינו קונה לא במעות ולא במשיכה, אם כן גם בחצר לא יקנה. גם מתיישב בדבריו לשון הגמרא "כלל כלל לא", ומה שנרשם לעיל להעיר, איך משמע מן הכתוב למעט קנין כסף יותר מאשר קנין חצר. וכל זה מתבאר על פי ביאורו של הדברי יחזקאל, ראה שם.

8. [וקשה: מנין שבאמת אינו כן, והרי רב נחמן לא אמר אלא שהישראל קונה מן הגוי בכסף בלי

היכן משמע למעט קנין כסף יותר מקנין חצר. כי הכתוב ממעט את הגוי ממעשה קנין, דומיא ד"מיד עמיתך" דמשמע משיכה כמו שכתב רש"י, אבל אינו ממעטו מחצר שהיא קונה לבעליה, אך אינה מעשה קנין].

וראה מה שכתב בישוב הקושיא בדברי יחזקאל סימן ס אות ב. ומתוך דבריו מתישב מה שיש עוד לתמוה: הרי בסוגיא בעבודה זרה עא מוכח, שאם כשיטת סוגיינו דמעות קונות בגוי ומשיכה אינה קונה, כי אז גם בקנין יד וחצר אינו קונה, [ראה תוכן הראיה באות א שם